

Trends

Duitsland is een dinosaurus

Pedro Matthyssens

DUITSLAND IS DE motor van Europa. De wederopstanding na de Tweede Wereldoorlog tot de vierde grootste economie in de wereld werd een *Wirtschaftswunder* genoemd. Maar de eens zo machtige Duitse industrie vertoont veel gelijkenissen met een dinosaurus. Dat stemt ook bondskanselier Angela Merkel tot grote ongerustheid.

De vergelijking van Duitsland met een prehistorisch reptiel heeft alles te maken met het feit dat het land de trein der digitalisering heeft gemist. Met uitzondering van Zalando heb je al een Zeiss-vergrootglas nodig om er bedrijven van betekenis te vinden in digitale verkoop of artificiële intelligentie.

ANGELA MERKEL liet zich onlangs ontvallen dat software een nieuw type bemiddelaar is, die zich tussen de producent en de consument wringt en de klant wegkaapt. Daardoor dreigt de Duitse maakindustrie de greep op de eigen klanten te verliezen. Merkel vreest dat voor Duitsland alleen nog een rol is weggelegd voor wat zij omschrijft als "de werkbank van de wereld". En dat het niet aan de werkbank is dat het grof geld wordt verdiend, weet *Mutti* maar al te goed. Niet-Duitse bedrijven zullen over de gegevens beschikken om te

verkopen, behoeften van klanten te analyseren, gedrag van kopers te voorspellen en nieuwe producten te ontwerpen. Van die gedachte worden ze in Berlijn niet bepaald vrolijk.

Duitsland heeft de trein der digitalisering gemist.

De beurswaarde van Apple is hoger dan die van de grootste dertig Duitse bedrijven samen. Tesla is al meer waard dan Volkswagen. En ook op technologisch gebied heeft de Tesla-CEO Elon Musk een nieuwe standaard gezet. Een Tesla-auto is een iPhone op wielen, die permanent gegevens uitwisselt met het moederbedrijf. De Duitse automerken, die daar nog lichtjaren van verwijderd zijn, riskeren het volgende Nokia te worden. Niet alleen de auto-industrie hinkt achterop. Ook Deutsche Telecom moet te rade gaan bij Huawei voor de 5G-technologie.

DE EENS ZO TROTSE Duitse bedrijven zijn potentiële prooien geworden van Amerikaanse en Chinese *big tech*-bedrijven die van de ene industriesector naar de andere springen. Shenzhen, dat het Silicon Valley van China wordt genoemd, is uitgegroeid tot de uitvalsbasis van enkele van de meest innovatieve hightech Fortune 500-bedrijven. Die allesvreter domineren hoe langer hoe meer de media, de muziek, de film, het toerisme, het transport, de mode en de horeca. Hun niet te stoppen ambitie, schaal en flexibiliteit maken dat ook de auto- en de gezondheidsindustrie in het vizier komen.

Het ontbreken van groot durfkapitaal en private-equityfondsen, het uitblijven van een robuuste software-industrie en het gebrek aan een ecosysteem met de militaire en spionage-industrie zoals in de Verenigde Staten en China, maken dat Duitsland - en bij uitbreiding Europa - niet kan concurreren met platformtechnologieën zoals Microsoft, Amazon, Facebook, Tencent en Alibaba. In de VS investeren grote pensioenfondsen in technologiestart-ups, scale-ups en gevestigde bedrijven. In Europa beleggen we onze pensioenen bijna uitsluitend in overheidsobligaties. Maar het is minder riskant in technologie te investeren dan in Italiaanse overheidsobligaties.

STEVENT DUITSLAND AF op de perfecte storm? De donkere wolken die boven de Duitse economie hangen, in combinatie met de strijd om de politieke erfenis van Merkel, hebben alles in zich om een orkaan op gang brengen. En de vraag is of haar opvolgers in staat zijn die te bedwingen.

Kandidaat één, Friedrich Merz, liet zich opmerken door een misplaatste grap waarin hij aangaf dat natuurstormen niet toevallig vrouwennamen dragen. Kandidaat twee, Armin Laschet, begrijpt niet waarom klimaatverandering bovenaan op de politieke agenda staat. En Jens Spahn verontwaardigde zich over het feit dat er nog andere talen dan Duits worden gesproken in de cafés in Berlijn.

MERKEL HERVORMDE de Duitse economie onvoldoende aan het begin van de 21ste eeuw. Maar als haar kandidaat-opvolgers er niet in slagen hun niveau van meer *gründlichkeit* te voorzien, verandert Duitsland straks écht in een dinosaurus. Een die economisch vermorzeld wordt tussen Silicon Valley en Shenzhen, en politiek verpletterd tussen Washington en Peking.

De auteur is CEO bij Vanbreda Risk & Benefits en voormalig managing director en partner bij Boston Consulting Group.